

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย เกี่ยวกับบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี วิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือวิจัยที่ประกอบด้วย แบบบันทึกหัวข้อสัมภาษณ์ แบบบันทึกภาคสนาม โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อทำความเข้าใจในบทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากร 4 กลุ่ม ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยแต่ละกลุ่มคำนึงถึงความเหมาะสม ความสมัครใจในการสัมภาษณ์ คุณวุฒิ และประสบการณ์ ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ข้าราชการในอำเภอบ้านนาเดิม จำนวน 9 คน คือ

1. สาธารณสุขอำเภอบ้านนาเดิม จำนวน 1 คน
2. หัวหน้าสถานีอนามัยในอำเภอบ้านนาเดิม จำนวน 4 คน
3. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านนาเดิม จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน คือ

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านนาเดิม 4 ตำบล ซึ่งมีตำบลละ 1 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 15 คน คือ

ประธานประชาคมในอำเภอบ้านนาเดิม จำนวน 30 คน โดยการเลือกสัมภาษณ์กลุ่ม

ตัวอย่าง จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 4 คน คือ

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม

ซึ่งมีตำบลละ 1 คน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานหรือประเด็นปัญหา

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ในอำเภอบ้านนาเดิม และแนวโน้มทางการเมืองในอนาคต

ส่วนที่ 2 บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ในอำเภอบ้านนาเดิม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในอำเภอบ้านนาเดิม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตการณ์สิ่งแวดล้อมทั่วไป รวมทั้งการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ มุมมองของข้าราชการประจำ และผู้บริหารท้องถิ่นในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านถือเป็นกลุ่มองค์กรที่มีได้หวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ของกลุ่ม มีบทบาทและหน้าที่ในส่วนของการงานสาธารณสุขตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขเป็นหลัก สำหรับบทบาทหน้าที่ทางการเมืองก็เป็นหน้าที่โดยทั่วไปที่พลเมืองไทยพึงมี และอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองในกิจกรรมอื่นๆบ้าง ก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งซึ่งเป็นการร่วมทำกิจกรรมหรือโครงการกับหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ แนวโน้มในอนาคตบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คาดว่าน่าจะมีบทบาทเด่นชัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลพวงในการกำหนดนโยบายทางการเมืองของภาครัฐตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับชาติ ในส่วนของกลุ่มที่สอง คือกลุ่มที่เป็นตัวแทนภาคประชาชน (ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาคมตำบลและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยคัดเลือกมานั้น มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภายใต้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือความสัมพันธ์ส่วนตัว ในหมู่พวกพ้องหรือเครือข่ายระหว่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านกับประชากรในพื้นที่ หรือระหว่างสมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยกัน ในอนาคตหากรัฐบาลยังเห็นความสำคัญกับการดำเนินงานของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้บทบาท

ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความชัดเจนขึ้นอีก ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุกพื้นที่ ก็ควรจะรักษาความเป็นกลางทางการเมืองควบคู่ไปกับการด้านสาธารณสุข งานสาธารณสุขเป็นงานที่ต้องอาศัยบุคลากรที่มีจิตสาธารณะ มีความมุ่งหมายที่จะปฏิบัติงานภายใต้ความเสมอภาคในทุกพื้นที่ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน นักการเมืองหรือประชาชนทั่วไป หากมีจิตที่เป็นสาธารณะ และมีความเป็นกลางทางการเมือง ก็จะส่งผลให้การเมืองกลายเป็นเรื่องของส่วนรวมได้อย่างแท้จริง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขในอนาคตจะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น เพราะกลุ่มต่าง ๆ ที่ปรากฏในทุกสังคมเป็นเสมือนหนึ่งในฟันเฟืองที่ขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติในแทบทุกด้าน ไม่เว้นแม้แต่กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มองค์กรอิสระองค์กรหนึ่ง ที่จะกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยชี้นำอนาคตทางการเมือง และการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับของสังคมได้เช่นกัน โดยการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม และแนวโน้มทางการเมืองในอนาคต

1.1 แกนนำประสานงานระหว่างรัฐกับชุมชน หรือระหว่างชุมชนด้วยกัน

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทำให้เห็นว่า บทบาทในการเป็นแกนนำในการประสานงานระหว่างรัฐกับชุมชน หรือระหว่างชุมชนด้วยกันของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ตอบคำถามไปในแนวทางที่มีความสอดคล้องกัน โดยให้ความเห็นว่า การเป็นแกนนำประสานงานระหว่างรัฐกับชุมชน และระหว่างชุมชนด้วยกัน เป็นบทบาทที่มีความสำคัญโดยเฉพาะการประสานงานทางการเมือง เนื่องจากการประสานงานที่มีประสิทธิภาพจะทำให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ และประชากรในพื้นที่ที่มีความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติ ทั้งที่ควรและไม่ควร นอกเหนือหรือสอดคล้องกับกฎหมาย อำนาจหน้าที่ และระเบียบที่เกี่ยวข้องในทิศทางที่สอดคล้อง ถูกต้อง และโปร่งใส ไม่ว่าจะเป็นด้านนิเทศหรือพฤตินัย เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องที่สำคัญ และค่อนข้างละเอียดอ่อน ผู้มีทัศนคติทางการเมืองที่คับแคบหรือไม่ค่อยได้สัมผัสกับการเมืองโดยตรงย่อมตีความหมายต่างกันไปตามแต่สิ่งแวดล้อม และพื้นฐานความคิดของแต่ละคน ดังนั้น ในกระบวนการทางการเมืองซึ่งมีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายกัน แต่ละฝ่ายต่างฝ่ายก็มีชิงไหวชิงพริบกันเพื่อแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง ก็อาจก่อให้เกิดความเข้าใจที่ขัดแย้งขึ้นได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีแกนนำทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสังคม ที่มีความเป็นกลางทางการเมือง

เป็นที่ยอมรับจากประชาชนเพื่อทำหน้าที่ในการประสานงาน หรือเชื่อมโยงเครือข่ายทางการเมือง เพื่อเป็นการขยายความหลากหลายในทัศนคติของประชากรให้กว้าง นอกเหนือจากการ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารหรือการรณรงค์ให้มีการเลือกตั้งที่โปร่งใส การสร้างแกนนำที่ดีเป็นรากฐาน หลักในการจะสร้างผู้ตามที่มีประสิทธิภาพขึ้นมา และเป็นการต่อยอดการประสานงานให้มีความ ครอบคลุม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้านเป็นกลุ่มองค์กรหนึ่ง ซึ่งมีจุดยืนค่อนข้างชัดเจนในการอุทิศตนเพื่อทำงานสาธารณะในพื้นที่ การเมืองก็มีใช่เป็นเรื่องของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง การเมืองที่พัฒนาแล้วย่อมพัฒนานโยบาย สาธารณะให้พัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไปด้วย แม้ว่าปัจจุบันทุกองค์กรทุกภาคส่วนจะมีถูกแทรกแซงทาง การเมือง แต่กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก็ยังคงต้องดำเนินงานด้านสาธารณสุขใน พื้นที่อย่างเป็นกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงมีความเห็นตรงกันว่า องค์กรอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน เป็นองค์กรในชุมชนที่สามารถพัฒนาให้ควบคู่ไปกับการเมืองที่ค่อนข้างรุนแรงใน ปัจจุบัน ให้กลับกลายเป็นเรื่องที่ย่อยต่อการเข้าถึงของประชาชนโดยทั่วไป

1.2 ผู้นำข่าวสาร/ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมือง

สำหรับบทบาทผู้นำข่าวสาร/ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมืองของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยทั่วไปเป็นการ กระจายข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองโดยรวมในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น กรณีการครบวาระการดำรง ตำแหน่งทางการเมือง การกำหนดวันเลือกตั้ง หรือการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น ในส่วนของบทบาทผู้นำข่าวสาร/ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่า ไม่ว่าองค์กรหรือหน่วยงานใดในพื้นที่ที่จะประกอบด้วยบุคลากรที่มี สิทธิพื้นฐานทางการเมืองอยู่ในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นเป็นปกติอยู่แล้ว ซึ่งการเมืองเป็นเรื่องของ พลเมืองทุกคนในประเทศไม่ใช่เรื่องของบุคคลใด หรือหน่วยงานใดเป็นหลัก ดังนั้น ผู้มีสิทธิทุกคน จึงต้องคำนึงว่าหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องของการพัฒนาที่ทุกภาคส่วนจะต้อง ร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อบั่นทอนความขัดแย้งหรือมีก็ขัดแย้งน้อยที่สุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ตอบคำถามไปในทิศทางเดียวกันและเหมือนกันถึงการ แสดงบทบาทของการเป็นผู้นำข่าวสาร/ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมือง เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพที่ดีในการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ มีรายละเอียดในการตอบ คำถาม ดังนี้

นายบรรเทา พิชัยราช สาธารณสุขประจำอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ ธานี กล่าวว่า “จากการที่ได้คลุกคลีเกี่ยวกับงานสาธารณสุขมูลฐานมาเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี ทำให้ทราบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนในทุกท้องถิ่นจะให้ความสำคัญกับข่าวสารที่ได้รับจากกลุ่ม

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านค่อนข้างมาก เพราะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะมีความใกล้ชิดกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพและพลาสมาทั้งส่วนบุคคล และสาธารณะ ซึ่งจากการที่ได้รับคำแนะนำในการควบคุม ป้องกัน หรือรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ที่ทางสาธารณสุขประจำตำบลได้มอบหมายให้ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งรับผิดชอบครัวเรือนในแต่ละท้องที่ ได้ทำหน้าที่เผยแพร่ แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องนั้น ผลปรากฏว่าการปฏิบัติตามคำแนะนำต่าง ๆ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่งผลให้สุขภาพ พลาสมา ในพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดีขึ้นและห่างไกลจากโรคร้ายได้ในที่สุด ทำให้เกิดความไว้วางใจทั้งในการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ทางสาธารณสุข และในกิจกรรมหรือโครงการอื่น ๆ ที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านควบคู่ไปด้วย อันสืบเนื่องมาจากความไว้วางใจระหว่างกันนั่นเอง ฉะนั้น หากว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะเป็นผู้กระจายข่าวสารทางการเมืองหรือทางด้านใดก็ตามไปยังประชาชนในครัวเรือนที่รับผิดชอบ ก็น่าจะได้รับการตอบรับจากประชาชนค่อนข้างดีไม่ต่างกับงานด้านสาธารณสุขอยู่แล้ว” (บรรเทา พิชัยราช: สัมภาษณ์ 2555)

นายโอภาส อนุชาญ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ในส่วนของ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมือง ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็รับหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงตามระเบียบ แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความร่วมมือจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการสนับสนุนการกระจายข่าวสารต่าง ๆ ถือเป็นการเปิดโอกาสให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่กว้างขวางขึ้น เพราะต้องยอมรับว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐเท่าใดนัก การที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่ มีความใกล้ชิดกับประชาชนในระดับเครือญาติค่อนข้างมาก ย่อมทำให้การกระจายข่าวสารแพร่หลายได้อย่างรวดเร็วขึ้น” (โอภาส อนุชาญ สัมภาษณ์ 2555)

นายสมพล บุญเลิศกุล ประธานประชาคมตำบลนาได้ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ผู้ที่อยู่ใกล้ชิด และเป็นตัวแทนของสังคมหรือชุมชน เมื่อได้มีโอกาสใกล้ชิดกับหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น ย่อมเป็นเหมือนกับสื่อที่สำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ได้รับข่าวสารอย่างเป็นกลางเกิดขึ้นในสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ ด้วย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก็เช่นกัน เป็นสื่อกลางระหว่างองค์กรและประชาชนในทางการเมืองได้ และเป็นได้ดี ทำให้รัฐและประชาชนเข้าใจมากขึ้นว่าต่างคนต่างก็มีหน้าที่ที่จะต้องร่วมกันพัฒนาไม่ใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง” (สมพล บุญเลิศกุล สัมภาษณ์ 2555)

นางละออง แก้วชัด ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 5 บ้านใต้ ตำบลนาไค้ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “การเป็นคนในพื้นที่และทำงานในพื้นที่นี้ ทำให้ทราบถึงทุกปัญหาที่ผ่านเข้ามาทั้งทางสังคมและการเมือง และได้ช่วยเหลือคนในพื้นที่ด้วยการแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่ได้รับการถ่ายทอด แต่ละครัวเรือนที่มีโอกาสเข้าไปชี้แนะเกี่ยวกับงานสุขภาพ บางครั้งก็เคยได้พูดคุย ไล่ถามเกี่ยวกับเรื่องการเมือง สังเกตว่าบางครัวเรือนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และหวังพึ่งพาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่ของตน ในการถ่ายทอดข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ” (ละออง แก้วชัด สัมภาษณ์ 2555)

1.3 การเป็นผู้ช่วยในการหาเสียงเลือกตั้ง (ฐานเสียง)

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทำให้เห็นว่า การเป็นผู้ช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (ฐานเสียง) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกเป็น 2 ประเด็น แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความคิดเห็นไปในประเด็นที่ว่า ไม่ค่อยมีสมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่จะมีบทบาทในการเป็นฐานเสียงทางการเมืองให้แก่กลุ่ม หรือพรรคหรือนักการเมืองคนใดอย่างเด่นชัด และกลุ่มที่มองประเด็นที่ว่า ยังคงมีการแทรกแซงทางการเมืองอยู่อย่างต่อเนื่องในทุกองค์กรของสังคม ไม่เว้นแม้แต่กลุ่มองค์กรสาธารณสุขอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดในประเด็นความคิดเห็นที่น่าสนใจจากกลุ่มตัวอย่าง แยกเป็น 2 ประเด็น ได้ดังนี้

1.3.1 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านแทบจะไม่มีบทบาทในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (ฐานเสียง) ทางการเมืองหรือเป็นหัวคะแนนของพรรคการเมือง หรือกลุ่มหรือนักการเมืองคนใดเลย กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับประเด็นนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เป็นประธานประชาคมประจำตำบล และประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เนื่องจากเห็นว่าถึงอย่างไรก็ตาม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก็ยังมีหน้าที่หลักในการดำเนินงานด้านสุขภาพพลานามัยเป็นหลัก และส่วนใหญ่ก็ให้ความเห็นว่า โดยสาระหน้าที่ที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านพึงกระทำทางการเมือง คือ การยึดแนวทางความเป็นกลางทางการเมือง เพื่อให้งานสาธารณสุขประโยชน์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สมคิด กระจำแจ้ง ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลทรัพย์ทวี ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ยอมรับว่าปัจจุบันการเมืองภายในพื้นที่มีความเข้มข้นขึ้นทุกขณะ แต่ก็ยังคงยืนยันว่าตนเองและเพื่อนสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ยึดความเป็นกลางทางการเมืองเป็นหลัก เพื่อให้เกิดความเป็นจิตสาธารณะอย่างเท่าเทียมกัน” (สมคิด กระจำแจ้ง สัมภาษณ์ 2555)

นางรวงทอง ศรีสวัสดิ์ ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ที่จริงแล้ว นักการเมืองในพื้นที่ น่าจะเล็งเห็นการใช้ประโยชน์จากความเป็นเครือญาติในการหาห้วคะแนนมากกว่า เพราะหากว่าจะหาจากผู้เป็นสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน น่าจะทำให้ยิ่งยุ่งยาก เพราะว่าถ้าเราต้องทำหน้าที่ดูแลด้านสุขภาพ แล้วยังจะต้องมาหาเสียงให้กับใครอีก ก็คงไม่เป็นอันจะทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมให้ดีได้เท่าไรนัก” (รวงทอง ศรีสวัสดิ์ สัมภาษณ์ 2555)

นางปรีดา ชูชีพ ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลนาใต้ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ตอนนี้อยู่ได้รับการอบรมจากหน่วยงานสาธารณสุขเกี่ยวกับงานสาธารณสุข ก็ได้เคยทราบมาว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านควรจะมีความเป็นกลางทางการเมือง เพราะการปฏิบัติงานโดยการแทรกแซงจากห้วคะแนนของพรรคการเมือง หรือกลุ่มต่าง ๆ ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวและโดยส่วนตัวก็ไม่เคยได้รับการทาบทามจากใครให้ไปเป็นห้วคะแนนมาก่อน” (ปรีดา ชูชีพ สัมภาษณ์ 2555)

นายวิมล สุขเจริญ ประธานประชาคมตำบลท่าเรือ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ที่จริงไม่ว่ากลุ่มองค์กรใดก็ล้วนแล้วแต่ได้รับการจับตามองจากกลุ่มนักการเมืองที่หวังจะเพิ่มห้วคะแนนให้แก่ตนเองอยู่แล้ว แต่การจะสร้างห้วคะแนนจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน น่าจะไม่มีปรากฏมากนักหรือแทบจะไม่เห็นด้วยซ้ำ หรือว่าหากจะมีก็น่าจะเป็นแค่เพียงส่วนน้อย เพราะการจะเป็นห้วคะแนนที่ดีก็ไม่ควรจะพัวพันกับตำแหน่งหรือบทบาทสำคัญใด ๆ ทางสังคม คิดว่าแบบนี้จะเป็นแนวทางที่โปร่งใส ชัดเจนดี” (วิมล สุขเจริญ สัมภาษณ์ 2555)

ร.ท. ลิเชียน จันทรเดช ข้าราชการบำนาญ ประธานประชาคมตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “จากที่ทำงานในพื้นที่มาระยะหนึ่ง ก็ได้เห็นการแทรกแซงทางการเมืองโดยใช้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นฐานในการหาเสียงน้อยมาก หรือที่ได้ข่าวว่ามีการทาบทาม ก็มักจะได้รับการปฏิเสธจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)” (ร.ท.ลิเชียน จันทรเดช สัมภาษณ์ 2555)

1.3.2 การแทรกแซงทางการเมืองอย่างต่อเนื่องที่ปรากฏอยู่แทบทุกองค์กร โดยเฉพาะบทบาทและการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งกำลังได้รับความสนใจจากนักเมือง เนื่องจากความใกล้ชิดกับประชากรในแต่ละพื้นที่ตลอดจนความเข้มแข็งของสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ ดังนั้น จึงกลายเป็นที่ต้องการจากบรรดานักการเมืองหรือห้วคะแนน เพื่อเป็นกลุ่มองค์กรที่จะช่วยเสริมสร้าง

ฐานเสียงของพรรคการเมืองได้อย่างมั่นคง โดยมีรายละเอียดในการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นายสฤณี วีระสุนทร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาไผ่ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นองค์กรสาธารณสุขประโยชน์ ที่มีความเข้มแข็งและความเข้มแข็งนี้เองที่นักการเมืองทั้งหลายต้องการ เพื่อสร้างฐานเสียงที่มั่นคง” (สฤณี วีระสุนทร สัมภาษณ์ 2555)

นายจิตติ สุขใส นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “โดยปกติแล้วอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็เป็นคนพื้นเพในพื้นที่ที่รับผิดชอบและยิ่งไปกว่านั้นก็มีความสัมพันธ์ในระดับเครือญาติ และหรือพวกพ้อง ซึ่งเป็นที่น่าจับตามองของกลุ่มนักการเมืองบางคนอยู่แล้ว และอาจจะมียาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่เป็นฐานเสียงให้แก่ักการเมืองมาก่อนจะรับหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จึงเป็นการยากที่จะหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธที่จะไม่เป็นฐานเสียงให้กับนักการเมืองผู้นั้นต่อไป” (จิตติ สุขใส สัมภาษณ์ 2555)

นางอาภรณ์ ชนะภัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาไผ่ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ได้สัมผัสกับงานสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมาอย่างต่อเนื่อง และเห็นว่าการพยายามสร้างฐานเสียงผ่านกลุ่มองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มาโดยตลอด และคิดว่าฐานเสียงที่เป็นองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านน่าจะได้รับความสนใจจากกลุ่มนักการเมืองค่อนข้างสูง เพราะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก็ได้รับเลือกจากความเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่” (อาภรณ์ ชนะภัย สัมภาษณ์ 2555)

นายประเสริฐ จันทบุรุษ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “เป็นธรรมดาที่นักการเมืองจะพยายามสร้างฐานเสียงของตนเองและพรรคการเมืองที่ตนสังกัด จากกลุ่มคนที่มีความเหนียวแน่นในการรวมกลุ่ม ที่ผ่านมาก็ได้รับรู้ถึงการแทรกแซงในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิม ถึงแม้ว่าจะไม่เข้มข้นนัก แต่ก็เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ในชั้นพื้นฐาน กับผู้มีสิทธิเลือกตั้งผ่านการร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เช่น นักการเมืองซึ่งเป็นตัวแทนพรรคการเมืองบางพรรค ซึ่งแสดงตัวว่าได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการร่วมนั่งเป็นแขกผู้มีเกียรติในการแข่งกีฬา หรืองานประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น เป็นต้น” (ประเสริฐ จันทบุรุษ สัมภาษณ์ 2555)

ประเด็นที่ 2 บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอบ้านนาเดิม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม

บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในแต่ละลักษณะข้างต้น ต่างส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนภายใต้ความรับผิดชอบ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านไม่มากนัก อาจจะมีส่วนสืบเนื่องมาจากความใกล้ชิดเพราะเคยได้ช่วยเหลือเจือจุนกันมาก่อน หรือไม่ก็เป็นเครือญาติในพื้นที่ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งผลจากการมีบทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

2.1 การพูดคุย/ สนทนาในเรื่องการเมือง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้เห็นว่า บทบาทต่างๆ ทางการเมืองที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างแทบทั้งหมดเห็นว่า จะส่งผลให้เกิดการพูดคุย สนทนากันในเรื่องการเมืองของประชาชนในพื้นที่มากขึ้น ถ้าจะมีบางกลุ่มที่เห็นว่าเป็นเรื่องปกติในการพูดคุยกันเรื่องการเมืองของประชาชนอยู่แล้วก็เป็นส่วนน้อยมาก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ตอบว่า บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่งผลให้ประชาชนมีการพูดคุย/ สนทนาในเรื่องการเมือง

นายไชยสิทธิ์ เกิดก่อ ประธานประชาคมตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “จากที่ได้เข้าไปคลุกคลีกับประชาชนในพื้นที่ เห็นว่ามักจะสอบถามเกี่ยวกับเรื่องราวทางการเมืองผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพราะประชาชนค่อนข้างเชื่อมั่นในความรู้ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน” (ไชยสิทธิ์ เกิดก่อ สัมภาษณ์ 2555)

นางสาวศุภกร รอดมณี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์ทวี ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “สังเกตว่าเวลาที่มีการกำหนดให้มีการเลือกตั้ง เวลาที่ตัวแทนหน่วยงานสอบถามเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง ประชาชนไม่ค่อยจะเปิดใจคุยสักเท่าไร แต่กับสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประชาชนจะให้ความสนใจในการพูดคุยกันอย่างออกรสชาติ” (สาวศุภกร รอดมณี สัมภาษณ์ 2555)

นายถาวร เพ็ชรสุวรรณ หัวหน้าสถานีอนามัยคลองยา ตำบลนาใต้ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ทุกครั้งที่มีเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่เป็นผู้ได้รับคัดเลือก และมีความ

ใกล้ชิดกับหน่วยงานภาครัฐ จึงมักมีการพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองในวงสนทนาโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นกลุ่มหนึ่งในพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่วางใจในการพูดคุย สนทนาด้วย” (ถาวร เพ็ญสุวรรณ สัมภาษณ์ 2555)

2.2 การเข้าร่วมประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรับทราบปัญหา

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในลักษณะของการเข้าร่วมประชุมสภาฯ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการเข้าร่วมประชุมสภาฯ เพื่อรับทราบปัญหานี้ นับว่าเป็นนิมิตรหมายที่ดีเพราะตามปกติประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าหน้าที่ดังกล่าว เป็นหน้าที่เฉพาะของตัวแทนในสภาที่ได้รับการเลือกตั้งแล้วในแต่ละเขต ซึ่งการแสดงออกในลักษณะนี้ส่วนหนึ่งที่สำคัญก็มาจากการแสดงบทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ได้เป็นแกนนำในการประสานงานให้คนในชุมชนที่ตนรับผิดชอบได้ทราบถึงวิถีทางในการผลักดันให้ประชาชนได้มีโอกาสใกล้ชิด และเข้าใจการบริหารงานของส่วนราชการได้ดียิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดในการตอบคำถามที่น่าสนใจของกลุ่มตัวอย่างบางส่วน ดังนี้

นายประเสริฐ จันทรบุรณ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ ตำบลท่าเรือ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “การประชุมสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละครั้ง ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีหนังสือเชิญและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ ตัวแทนประชาคม รวมทั้งตัวแทนกลุ่มองค์กรในพื้นที่ ได้เข้าร่วมรับฟังทุกครั้งซึ่งได้ทราบว่ากลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะเป็นเสมือนกระบอกเสียงสำคัญในการพัฒนาด้วยการเชื่อมโยงเครือข่ายประชาชนให้หันมาเข้าร่วมประชุมอยู่เสมอ” (ประเสริฐ จันทรบุรณ สัมภาษณ์ 2555)

นางรุ่งทิพย์ คำหวาน ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ทุกครั้งที่มีการประชุมสภาฯ หากว่าเราทราบเมื่อไร ก็จะแจ้งข่าวให้กับครัวเรือนในพื้นที่ที่ได้ทราบและเข้าร่วมเพื่อให้ระบบราชการในพื้นที่มีความโปร่งใส” (รุ่งทิพย์ คำหวาน สัมภาษณ์ 2555)

นายจิตติ สุขใส นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “การที่เราเชิญอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เข้าร่วมการประชุมสภาฯ ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน 2 ต่อ เพราะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก็คือประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น เมื่ออาสาสมัคร

สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ร่วมกิจกรรมทางการเมืองก็หมายความว่าเราได้สนับสนุนให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งในสังคมได้แสดงออกทางการเมืองเช่นกัน” (จิตติ สุกใส สัมภาษณ์ 2555)

2.3 การติดตาม และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องเกี่ยวกับการติดตาม/ ตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ อธิบายได้ว่า ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการติดตาม/ ตรวจสอบการทำงานของภาครัฐนั้น ปัจจุบันได้รับความนิยมกันอย่างกว้างขวาง และสามารถติดตาม/ ตรวจสอบได้หลายช่องทาง และเป็นการกระตุ้นเตือนให้นักการเมืองบางคนตื่นตัวในการทำงานเพื่อประชาชนที่ตนเข้ามาเป็นตัวแทนอยู่เสมอ โดยมีรายละเอียดการตอบคำถามจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วน ดังนี้

นายสมคิด กระจ่างแจ้ง ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “การตรวจสอบการทำงานของภาครัฐเป็นสิ่งที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจ เพราะจะได้ทราบว่าคนที่ตนเองเลือกให้เป็นตัวแทนในการเข้าไปแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพื้นที่ สามารถนำพานโยบายของตนไปสู่การปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด” (สมคิด กระจ่างแจ้ง สัมภาษณ์ 2555)

นางอุสาห์ มีบุญมาก ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ขณะนี้ประชาชนในพื้นที่ไม่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาภาครัฐในการแสดงผลการปฏิบัติงานในแต่ละปีแล้ว เพราะการมีตัวแทนอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐมาก ๆ เข้าทำให้ได้ทราบผลการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ดี สิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกตั้งในครั้งต่อไปเป็นอย่างยิ่ง” (อุสาห์ มีบุญมาก สัมภาษณ์ 2555)

นางสุนทรี พัฒน์ราช (รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ) ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลท่าเรือ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “จากการทำงานด้านงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มานานกว่าตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้เห็นถึงความแตกต่างของผู้ที่อยู่ในวงการเมืองกับวงการอาสา ว่าการติดตาม/ ตรวจสอบการทำงานของภาครัฐเป็นเรื่อง ที่ทำได้ไม่ยาก แต่จะต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้รู้ข้อเท็จจริงและแม่นยำ การเมืองจะได้มีความโปร่งใส” (สุนทรี พัฒน์ราช สัมภาษณ์ 2555)

2.4 การติดตาม/ รับรู้ข่าวสารทางการเมือง

การติดตาม/ รับรู้ข่าวสารทางการเมือง เป็นการแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของการให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับเหตุบ้านการเมืองของประชาชนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า การติดตาม/ รับรู้

ข่าวสารทางการเมือง อันที่จริงแล้วเป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กับสังคมทุกสังคมอยู่แล้ว ถึงแม้ว่าอาจจะมีประชาชนส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนน้อยอาจไม่ได้ให้ความสนใจกับการเมืองมากนัก เนื่องจากความรู้สึกเบื่อหน่ายในการกระทำอันซ้ำซากจำเจ วนเวียนอยู่แค่เพียงกลุ่มพรรคการเมืองไม่กี่พรรค และพวกพ้องเครือข่ายทางการเมือง ที่ทำให้ระบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยไม่สมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดการแสดงความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วน ดังนี้

นายธีรศักดิ์ แป๊ะป่อง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ดำรงหัวหน้าสถานีอนามัยบ้านห้วยใหญ่ ตำบลท่าเรือ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ให้ความสำคัญกับการติดตามข่าวสารทางการเมืองมากขึ้นกว่าเดิมมาก และจากที่ทำงานร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่มานานกว่า 7 ปี สังเกตได้ว่ากลุ่มองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะได้รับการไว้วางใจจากประชาชนค่อนข้างมาก ซึ่งทำให้เมื่อมีเหตุการณ์ทางการเมืองไม่ว่าจะมากน้อย ก็จะได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือทางราชการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องอยู่บ่อยๆ” (ธีรศักดิ์ แป๊ะป่อง สัมภาษณ์ 2555)

นายสุเทพ นาคสวาท นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ ตำบลท่าเรือ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ในความเป็นจริงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่จะต้องเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองให้ประชาชนได้ทราบ แต่เราเล็งเห็นถึงความเข้มแข็งของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านว่ามีศักยภาพสูงในการนำเสนอข่าวสาร และมีจิตวิทยาพอสมควรในการอธิบายสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลา ทำให้การติดตามข้อมูลข่าวสารของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้นเป็นลำดับ เพราะเมื่อมีสิ่งใดที่เข้าใจยากก็นำมาซึ่งความต้องการที่จะรับรู้เพิ่มขึ้นเช่นกัน” (สุเทพ นาคสวาท สัมภาษณ์ 2555)

นางสุดา ชูทุ่งขอย ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลนาใต้ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า “ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่แทบจะไม่รอคอยการกระจายข่าวจากทางหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับการเมืองสักเท่าไรแล้ว เนื่องจากได้พบปะกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่รับผิดชอบครัวเรือนของตนมากขึ้น จึงสนใจที่จะติดตามข่าวสารทางการเมืองจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพราะเราสามารถชี้แจงรายละเอียดได้ในแบบฉบับของชาวบ้านทั่วๆ ไป” (สุดา ชูทุ่งขอย สัมภาษณ์ 2555)

2.5 การให้ความช่วยเหลือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียง

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียง กลุ่มตัวอย่างแทบจะทั้งหมดให้ความเห็นว่า บทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แทบจะไม่มีส่วนในการผลักดันการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะดังกล่าวนี้เลย แต่หากประชาชนจะช่วยเหลือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียง สาเหตุหลัก

จะมาจากความใกล้ชิดในระดับของความเป็นเครือญาติหรือพวกพ้องมากกว่า โดยรายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประธานประชาคมตำบล ข้าราชการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนที่เห็นว่า บทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านแทบไม่ส่วนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของการให้ความช่วยเหลือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียง

กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กล่าวว่า พวกตนยึดถือความเป็นกลางทางการเมืองเป็นหลัก เพราะงานหลักของตนคืองานด้านสาธารณสุข หากมีความเอนเอียงคิดว่าอาจจะส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง

กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ กล่าวว่า แม้จะมีนักการเมืองที่พยายามสรรหาฐานเสียงที่มั่นคงผ่านกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แต่ก็ยังไม่เห็นว่าจะมีใครทำตัวเป็นหัวคะแนนโดยการนำของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

กลุ่มประธานประชาคมตำบล กล่าวว่า การเป็นฐานเสียงหรือหัวคะแนน ส่วนใหญ่ยึดพวกพ้อง เพื่อนฝูง หรือผู้มีพระคุณเป็นหลัก กลุ่มองค์กรต่าง ๆ หากจะมีส่วนก็เป็นส่วนที่เบาบางมาก

กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า พรรคนักการเมืองทั่วไปก็มักจะหวังผลประโยชน์ แต่หากจะเอางานด้านสุขภาพมาเป็นโครงสร้างฐานเสียงให้กับตนเองคิดว่าคงไม่มีประโยชน์เท่าใดนัก

อย่างไรก็ดี ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีความคิดว่า ยังคงมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีส่วนผลักดันให้ประชาชนกระทำการให้การช่วยเหลือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียงอยู่บ้าง แต่เกือบทั้งหมดก็มาจากเครือญาติ ใกล้ชิดกันแทบทั้งสิ้น

2.6 การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง และการสำรวจเอกสารของหน่วยงานที่จัดทำสถิติในการเลือกตั้ง ปรากฏว่าจากรายละเอียดเอกสารที่สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่า ในกรณีการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เด่นชัดที่สุด เพราะสมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในทุกพื้นที่ก็เป็นพลเมืองที่มีสิทธิเลือกตั้งเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้ค่อนข้างมาก สำหรับพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพราะมีผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในแต่ละครั้งมากกว่าร้อยละ 80 – 95 ใน

การเลือกตั้งทุกระดับและปัจจุบันสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขก็ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ หลาย ๆ ทั่วครัวเรือนจะมีสมาชิกในครอบครัวเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และด้วยความที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และเป็นพลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ด้วยเช่นกัน จึงไม่แปลกที่จะมีอิทธิพลทางความคิดในการแสดงออกทางการเมืองในแต่ละลักษณะ ซึ่งในการแสดงออกโดยการใช้สิทธิตามหน้าที่นี้ เป็นการแสดงออกทางการเมืองขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว ทั้งนี้ ผู้ที่ไม่ใช้สิทธิตามที่กฎหมายเลือกตั้งกำหนดก็ย่อมเสียสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย แต่ก็คงต้องยอมรับว่าในการร่วมกันใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น อิทธิพลเกี่ยวกับมาตรการตามกฎหมายมิใช่ตัวกำหนดหรือบังคับให้ประชาชนทำหน้าที่นี้ได้มากสักเท่าไร แต่เป็นเพราะเป็นการแสดงความเท่าเทียมกันในสังคมหรือชนชั้นใด ๆ ทั้งสิ้น ทุกคนมีหนึ่งเสียงเท่ากันหมดอยู่ที่ว่าจะใช้สิทธิเพื่อให้ใครได้ทำหน้าที่แทนตนในเวทีการเมืองการปกครอง การจะกล่าวว่าสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของการใช้สิทธิใช้เสียงมากน้อยเพียงใด กลุ่มตัวอย่างแทบทุกคนกล่าวว่า อาจจะส่งผลบ้างสำหรับประชาชนบางส่วน แต่ส่วนใหญ่แล้วในปัจจุบันประชาชนทั่วไป หันมาให้ความสนใจทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติมากขึ้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกหากการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ และเข้าร่วมมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีรายละเอียดในการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างที่น่าสนใจ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ให้ความสำคัญเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ตามปกตินักการเมืองย่อมหวังผลทางการเมืองโดยตรงจากการใช้สิทธิทางการเมืองเป็นหลัก เพราะเป็นวิถีทางการเมืองที่เป็นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประชาชนโดยทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุด และการมีกลุ่มองค์กรที่เข้มแข็งอย่างเช่นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่สามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้อย่างกว้างขวาง ทำให้นักการเมืองหันไปแสวงหาช่องทางในการหาเสียง เพราะการมีกลุ่มองค์กรซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือที่มีแนวโน้มในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี และสามารถเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนได้ โดยเฉพาะในรูปแบบของการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทำให้เห็นว่าองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรที่นักการเมืองส่วนใหญ่ซึ่งต้องการสร้างฐานเสียง เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ทางการเมืองหันมาใส่ใจบทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มากขึ้นได้ สังเกตได้จากการกำหนดนโยบายให้จ่ายค่าป่วยการให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านของรัฐบาล

กลุ่มประชาชนประชาคมประจำตำบล จากสถิติที่ผ่านมาประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิมให้ความสนใจในการใช้สิทธิทางการเมืองค่อนข้างมากขึ้นเป็นลำดับ อาจจะเป็นเพราะ

สถานการณ์บ้านเมือง ที่มีความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองผ่านการเคลื่อนไหวของกลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มการเมืองต่าง ๆ อยู่เสมอ จากเหตุการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมาเห็นว่า ปัจจุบันภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่ในพื้นที่ก็เป็นแบบอย่างที่ดีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ เสมอ จึงน่าจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งพอสมควร ถึงแม้ในท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังคงมีอำนาจแฝงในลักษณะพวกพ้องเป็นเครือข่ายในการสร้างฐานเสียงอยู่บ้างก็ตาม

ตอนที่ 3 ข้อสรุปที่ได้จากการค้นพบ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ และค้นคว้าเอกสาร รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ในอำเภอบ้านนาเดิม และแนวโน้มทางการเมืองในอนาคต

ผลการวิจัยในส่วนของบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม และแนวโน้มทางการเมืองในอนาคต ซึ่งปรากฏให้เห็นใน 2 ประการ คือ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม และแนวโน้มทางการเมืองในอนาคต (ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม)

ประการที่ 1 กล่าวคือ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม ผลการวิจัยพบว่า การจะเข้าเป็นสมาชิกภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จะต้องเป็นประชากรในพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิม มาแล้วไม่ต่ำกว่า 6 เดือน ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลพบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอบ้านนาเดิมส่วนใหญ่ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในพื้นที่มาแล้วไม่ต่ำกว่า 6 เดือน และโดยเฉลี่ย ก็ยังเป็นสมาชิกมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 - 3 ปี สำหรับข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การเป็นพลเมืองของราชอาณาจักรไทยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป จะเป็นผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการเป็นสมาชิกภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็จะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปเช่นกัน ดังนั้น จะสังเกตได้ว่าโดยพื้นฐานแล้วสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็จะต้องมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองขึ้นพื้นฐานในฐานะพลเมืองไทยตามกฎหมายอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ทางการเมือง การสมัครเข้าเป็นสมาชิกภาพของพรรคการเมือง ฯลฯ เป็นต้น สำหรับบทบาททาง

การเมืองอื่น ๆ ก็ไม่ได้มีความแตกต่างจากพื้นฐานของพลเมืองโดยทั่วไป แต่อาจจะมียุทธศาสตร์อื่น นอกจากนี้ยังมีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมือง หรือการรณรงค์เชิญชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อันเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามกฎหมาย เป็นต้น

ประการที่ 2 กล่าวคือ แนวโน้มทางการเมืองในอนาคต (ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม) ผลการวิจัยพบว่า จากการที่ในปัจจุบันมีการกำหนดให้มืองค์กรต่าง ๆ ขึ้นมาในแต่ละท้องถิ่น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ในเขตชนบท ซึ่งมักจะได้รับข้อมูลข่าวสารหรือการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ล่าช้ากว่าในเขตเมือง นอกจากองค์กรต่าง ๆ จะมีประโยชน์ในด้านการพัฒนาข้อมูลข่าวสารแล้ว ยังมีประโยชน์ในการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนชนทั่วไป ทั้งที่เป็นสมาชิกองค์กรหรือมิได้เป็นก็ตาม ให้มีความใกล้ชิดกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้ โดยสามารถรับรู้เหตุการณ์สำคัญ และข้อมูลอื่น ๆ ที่จะมีผลกระทบและส่งผลดีต่อประชาชนในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทค่อนข้างห่างไกลกับคำว่ากลุ่มผลประโยชน์โดยทั่วไปค่อนข้างมาก เพราะโดยหลักการที่กำหนดให้มีขึ้นด้วยการยอมรับจากสังคมนั้น ๆ ว่าบุคคลผู้ที่จะเข้าไปมีบทบาทในการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและได้รับความไว้วางใจ ให้เป็นผู้ดูแลประโยชน์สาธารณสุขในเขตพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบัน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก็เริ่มได้รับความสนใจจากภาครัฐพอสมควร และจากการรวบรวมข้อมูลในพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี บทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก็กำลังได้รับความสนใจจากทั้งประชาชนและนักการเมืองในท้องถิ่นเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากการที่สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านล้วนแล้วแต่เป็นสมาชิกที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างดีมาก บางคนก็เป็นเครือญาติของหลาย ๆ ครอบครัว ทั้งยังมีโอกาสได้เข้าไปดูแลสุขภาพอนามัยในแต่ละครอบครัวที่รับผิดชอบ ซึ่งเรื่องของสุขภาพอนามัยเป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน หากไม่ไว้วางใจกันได้จริงอาจจะทำให้ไม่ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากครอบครัวแต่ละพื้นที่ ดังนั้น ศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในด้านนี้ จึงส่งผลให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสามารถเข้าถึงจิตใจและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างลึกซึ้งกว่าองค์กรอื่น ๆ นักการเมืองบางส่วนมองเห็นถึงการใช้ประโยชน์จากความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ที่ไม่เพียงแต่ความใกล้ชิดในด้านสาธารณสุขแต่ยังรวมถึงประโยชน์จากการที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนมากเป็นเครือญาติหรือพวกพ้องที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนทั่วไปค่อนข้างดี ซึ่งนักการเมืองมองว่าเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างฐานเสียงที่ค่อนข้างเหนียวแน่นต่อไปได้ จากผลการวิจัยถึงแนวโน้มใน

อนาคตบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ว่า ในอนาคตบทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะได้รับการยอมรับมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะการแข่งขันทางการเมืองมีความเข้มข้น พรรคการเมืองใหม่ ๆ ก็ มีมากขึ้น นักการเมืองและพรรคการเมืองในแต่ละระดับก็ย่อมต้องการสร้างความเข้มแข็งในฐานเสียง ซึ่งฐานเสียงที่มั่นคงเป็นเครื่องการันตีถึงชัยชนะทางการเมืองได้กว่าครึ่ง

1.2 บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอบ้านนาเดิม

ผลการวิจัยในส่วนของบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอบ้านนาเดิม ซึ่งปรากฏให้เห็นใน 2 ประการ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม และบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอบ้านนาเดิม

ประการที่ 1 กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม ไม่ได้มีความแตกต่างจากประชาชนในเขตพื้นที่อื่น แต่ 2 – 3 ปีที่ผ่านมาสังเกตได้ว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มากขึ้นจากสื่อต่าง ๆ เป็นเสมือนการกระตุ้นให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมทั้งเยาวชนที่กำลังจะมีสิทธิในอีกไม่กี่ปี หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการเมืองเพิ่มขึ้น ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลทำให้ทราบว่า การแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็น การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในทุกระดับซึ่งจากเอกสารที่รวบรวมประกอบกับการสังเกตการณ์ ในกรณีการเลือกตั้งปรากฏว่ามีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละครั้งออกไปในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบันมีประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงกันกว่าร้อยละ 90 – 95 % จากกรณีดังกล่าววัดจากระดับการใช้สิทธิขั้นพื้นฐานก็สามารถยืนยันในเบื้องต้นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองดีมาก สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมอื่น ๆ ของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม นอกจาก การใช้สิทธิใช้เสียง ก็ยังมีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือการลงสมัครรับเลือกตั้งของประชาชนบางส่วน, การพูดคุย/ สนทนาในเรื่องการเมือง, การเข้าร่วมประชุมสภาฯ เพื่อรับทราบปัญหา, การติดตาม/ ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล, การติดตาม/ รับรู้ข่าวสารทางการเมือง, ให้ความช่วยเหลือผู้สมัครในการณรงค์หาเสียง เป็นต้น

ประการที่ 2 บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอบ้านนาเดิมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอบ้านนาเดิม นั้น เป็นเรื่องที่ยากและละเอียดอ่อนแต่ก็ไม่ได้มีความซับซ้อนมากนัก เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม ส่วนใหญ่จะเป็นที่รู้จักมักคุ้น เป็นกลุ่มพวกพ้อง เพื่อนฝูง หรือเครือญาติที่มีความใกล้ชิดและมีความคุ้นเคยกัน แม้ว่าในทางปฏิบัติงานบริการด้านสาธารณสุขต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมและเสมอภาคกันเป็นหลัก แต่ความใกล้ชิดก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ช่วยเชื่อมเครือข่ายสุขภาพในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี และเป็นเสมือนกุญแจไขโอกาสที่จะนำไปสู่บทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพิ่มขึ้น และจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิมต่อไป สำหรับบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จากที่ทำการรวบรวมข้อมูล พบว่าบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิม ได้แก่ การเป็นเสมือนแกนนำในการประสานงานระหว่างรัฐกับชุมชน หรือระหว่างชุมชนด้วยกัน, การเป็นผู้นำข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมือง และการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (ฐานเสียง) ให้แก่นักการเมืองหรือพรรคการเมือง รวมถึงการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อันเป็นหน้าที่พื้นฐานตามกฎหมายซึ่งหน้าที่ในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นหน้าที่หลักซึ่งประชาชนชาวไทยทุกคนที่มีคุณสมบัติจะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกันตามกฎหมาย จากการศึกษาบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอบ้านนาเดิม ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าบทบาทเหล่านี้ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิมพอสมควร ถึงแม้ว่าอำเภอบ้านนาเดิมจะมีอาณาเขตติดต่อกับเขตอำเภอเมืองของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีค่าครองชีพค่อนข้างสูง ประชาชนโดยรวมมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี ส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนทำไร่กว่า 98% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มี และทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่ไปกับการดูแลเอาใจใส่เรือสวนไร่ นา มากกว่าจะให้ความสนใจกับเหตุการณ์เมืองนอกเหนือจากกรณีการเลือกตั้งก็ตาม ดังนั้น การมีองค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ อย่างเช่นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จึงเป็นการขยายทัศนคติทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ในอำเภอบ้านนาเดิมให้กว้างมากขึ้น จากการศึกษาเป็นที่สังเกตว่า ปัจจุบันแม้ว่าประชาชนในอำเภอบ้านนาเดิมส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเล่นการเมืองหรือการส่งเสริมบทบาท หรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากนัก แต่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและ

สนับสนุนให้ประชาชนในครัวเรือน ที่สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขรับผิดชอบมีความสนใจเหตุ
บ้านการเมืองในระดับหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็น บทบาทในการเป็นแกนนำประสานงานระหว่างรัฐกับ
ชุมชน หรือระหว่างชุมชนด้วยกัน บทบาทดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนหันมามีส่วนร่วมทางการเมือง
ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เนื่องจากมีแกนนำที่คอยช่วยประสานงาน ให้เกิดความเข้าใจที่
ตรงกันและถูกต้อง ตามธรรมชาติของมนุษย์เมื่อเรื่องที่เราเข้าไปเกี่ยวข้องเป็นเรื่องที่เรามีความเข้าใจ
เข้าใจและไม่คิดเพี้ยนไปจากสังคม เราย่อมรู้สึกเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนั้น และส่งผลให้
ปรารถนาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ มากขึ้น สำหรับบทบาทการเป็นผู้นำข่าวสาร/
ประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมือง บทบาทนี้ ส่งผลให้ประชาชนทั่วไปที่มีสิทธิทางการเมือง
สามารถรับรู้ข่าวสารความเป็นไปต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นไปแล้ว กำลังเกิด และคาดว่าจะเกิดขึ้นใน
อนาคตได้อย่างทันทั่วถึง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือเป็นไปในทิศทางไหน ก็สามารถปรับตัวให้เข้า
กับสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี สำหรับบทบาทการร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (ฐาน
เสียง) ให้กับนักการเมืองหรือพรรคการเมืองในแต่ละระดับ ยังคงมองว่าหน้าที่ที่แท้จริงของ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็คือ งานสาธารณสุขมูลฐาน บางส่วน จึงไม่ค่อยยอมรับการ
ตัดสินใจเป็นฐานเสียงของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เท่ากับบทบาทอื่น ๆ สำหรับ
บทบาทในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านนั้น ต้องยอมรับ
ว่าเป็นบทบาทที่เกื้อหนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทั่วไป ในพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิม
พอสมควร เนื่องจากว่า การเลือกตั้งเป็นหน้าที่หลักในทางการเมืองของประชาชนโดยทั่วไปอยู่แล้ว
เมื่ออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็คือประชาชนผู้มีสิทธิส่วนหนึ่งที่ล้วนแล้วแต่ได้รับการ
อบรม บ่มเพาะจากหน่วยงานสาธารณสุขให้ดำรงตนเป็นเสมือนพี่เลี้ยงของประชาชนในด้าน
สาธารณสุข และเกื้อหนุนงานสาธารณะด้านอื่น ๆ พอสมควร ดังนั้น เมื่อพี่เลี้ยงเดินทางถูกกีดกัน
เป็นเสมือนแบบอย่างในทางที่สร้างสรรค์ของสังคมได้เป็นอย่างดี

และจากการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกเหนือจากข้อมูลข้างต้น พบว่า ปัจจัย
บางส่วนที่ค้นพบ ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งสามารถแยก
ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ระบบอุปถัมภ์

ในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น กลุ่มตัวอย่าง
ส่วนใหญ่ ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นสิ่งที่ส่งผลดีและผลเสีย

ต่อการแสดงบทบาททางการเมือง ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม พอสมควร เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องค่อนข้างละเอียดอ่อน ที่ผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายอาจมีความ คิดเห็นหรือทัศนคติที่สอดคล้องหรือตรงข้ามกัน และอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างกันได้ ในแต่ละสถานการณ์ ปัญหาที่เกิดจากระบบอุปถัมภ์ส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเมืองในแง่ของการ ทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกกันขึ้นมา จะกลายเป็นประเด็นให้เกิดการต่อสู้แย่งชิงอำนาจกันมา นักต่อนักแล้ว โดยเฉพาะสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ต่อผู้มีอำนาจมากกว่า ผู้ มีอาวุโสมากกว่า ผู้มีพระคุณ รวมถึงบรรดาเครือญาติบริวารใกล้ชิด เป็นต้น สิ่งนี้เป็นสัญลักษณ์ สำคัญที่บ่งชี้ถึงระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียดจากกลุ่มตัวอย่างที่ น่าสนใจ ดังนี้

กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนายกองการบริหารส่วนตำบล มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า “สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการประนีประนอม และให้ความสำคัญ กับความกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่มนุษย์ทุกคนพึงปฏิบัติ และระลึกอยู่ เสมอ ดังนั้น ไม่ว่าจะตัดสินใจทำอะไรก็ตามแต่ในเรื่องของการตัดสินใจทางการเมือง ก็มักจะคำนึงถึง บุคคลใกล้ชิดเป็นหลักมาก่อนเสมอ”

นางกัลยา ทิพย์น้อย ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบล บ้านนา และนางจันทร์เพ็ญ เกตุบุญ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบล บ้านนา มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า “ปกติเวลาที่มีการหาเสียงเลือกตั้ง ขอมรับว่าผู้สมัครที่ ต้องการจะหาเสียงขั้นแรก คงหนีไม่พ้นการหันหน้าเข้าหาเครือญาติ พรรคพวกเพื่อนฝูง ในการขอ ความช่วยเหลือ เพื่อกระจายข่าวสารว่าตนเองเป็นผู้สมัครเขตไหน เบอร์อะไร อย่างน้อยถึงไม่มีความใกล้ชิดกับคนในพื้นที่มากนัก แต่ผู้ให้ความช่วยเหลือเหล่านี้จะเป็นเสมือนกระบอกเสียงใน การแนะนำตัวที่ดี”

นางอมรรักษ์ ทะเขียว หัวหน้าสถานีอนามัยตำบลท่าเรือ กล่าวว่า “ไม่ว่ากิจกรรม ใดในท้องถิ่น การประสานงานที่ดีและรวดเร็วเป็นกลไกหลักสำคัญที่จะทำให้บังเกิดความ แพร่หลาย ทั้งในด้านข่าวสาร ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม และประสิทธิภาพประสิทธิผล ของแต่ละกิจกรรม แม้แต่ในงานสาธารณสุขที่ต้องการความทั่วถึงในการให้บริการ โดยเฉพาะงาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็ยังคงต้องพึ่งพาประชากรในพื้นที่เป็นกำลังสำคัญ เช่นเดียวกัน”

2. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของ

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิมนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยอธิบายได้ว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม ส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองค่อนข้างน้อย บางครั้งจึงไม่สามารถอธิบายรายละเอียดในการแสดงออกทางการเมืองให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปได้ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็ไม่ได้มีหน้าที่ทางการเมืองโดยตรงหรือหน้าที่ทางการเมืองเป็นหลักเหมือนกับนักการเมืองโดยทั่วไป เพราะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็เป็นเพียงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างปรากฏรายละเอียด ดังนี้

นายบรรเทา พิชัยราช สาธารณสุขอำเภอบ้านนาเดิม และกลุ่มหัวหน้าสถานีอนามัยทั้ง 4 ตำบล ในอำเภอบ้านนาเดิม มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า “งานหลักของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คือ งานบริการด้านสาธารณสุขมูลฐานในเขตที่ตนเองเป็นสมาชิกและมีหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ ด้านการเมืองภายใต้การเป็นสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน นั้น ก็จะต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมืองเป็นหลัก แต่เมื่อพิจารณาผ่านการเป็นประชากรส่วนหนึ่งในพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิมแล้ว อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่เช่นเดียวกับประชาชนผู้มีสิทธิโดยทั่วไปในประเทศ และการจะรับรู้ข่าวสารทางการเมืองหรือถ่ายทอดความรู้เฉพาะด้านทางการเมืองให้แก่ประชาชนทั่วไป ก็คงจะเป็นเรื่องค่อนข้างยาก เพราะเพียงแค่งานด้านสาธารณสุขมูลฐานอันเป็นหน้าที่หลัก ๆ ก็แทบจะไม่ค่อยมีเวลาเป็นส่วนตัวเท่าไรนัก ถ้าจะเกี่ยวข้องก็จะเป็นกรณีที่ทางหน่วยงานราชการ ได้แสดงเจตจำนงขอความร่วมมือจากทางต้นสังกัด ถึงแม้ว่าปัจจุบันทางรัฐบาลจะได้มีนโยบายแฝงโดยการจ่ายค่าป่วยการเดือนละ 600 บาท ให้แก่สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก็ตาม”

กลุ่มปลัดองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ทั้ง 4 ตำบล มีความเห็นในแนวทางเดียวกันว่า “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นกลุ่มองค์กรที่มีความเข้มแข็ง และเป็นองค์กรที่หวังผลประโยชน์ต่อสังคมน้อยที่สุดที่ได้ แม้ว่าการแสดงออกทางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาจจะสามารถเรียกร้องความสนใจของประชาชนในพื้นที่ในการแสดงออกทางการเมืองได้เป็นส่วนใหญ่ ทว่าก็เป็นเพียงแคในภาพรวมเท่านั้น เพราะหากว่ามีการเจาะลึกลงไปถึงรายละเอียดต่าง ๆ ทางการเมืองแม้เป็นท้องที่ที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านรับผิดชอบอยู่เอง ก็เป็นที่ทราบกันว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่ยังไม่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปได้เท่าใดนัก ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องที่น่าแปลกใจแต่ประการใด เนื่องจากในความเป็นจริงแล้วกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็ไม่ได้มีหน้าที่ในการเผยแพร่ข่าวสารหรือชี้แจงกระบวนการทางการเมืองแต่อย่างใด และถึงแม้

บางครั้งอาจจะมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานราชการในการประชาสัมพันธ์ทางการเมืองในท้องถิ่น แต่ก็ไม่ใช่หน้าที่หลักแต่อย่างใด

กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 4 ตำบลในอำเภอบ้านนาเดิม มีความคิดเห็นที่ค่อนข้างสอดคล้องกันในประเด็นดังกล่าว ดังนี้ “ปัจจุบันนี้ เมื่อพิจารณาแผนพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ จะเห็นได้ว่าทุกหน่วยงานได้หันมาให้ความสนใจในเรื่องของการพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดให้มีโครงการอบรมตัวแทนประชาธิปไตย อบรมเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในแต่ละระดับ การพัฒนาการมีส่วนร่วมโดยกำหนดกิจกรรมประชุมประชาคมเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงการพัฒนาท้องถิ่น ผ่านการมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ เพื่อร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือการประชุมสภาท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ตัวแทนแต่ละพื้นที่ ได้แสดงจุดยืนและใช้บทบาทของตัวแทนของประชาชนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเมื่อได้พิจารณาแล้ว ส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็จะเป็นผู้ที่มิบทบาททางสังคมในพื้นที่พอสมควร อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็เป็นบุคลากรที่มีบทบาททางสังคมในท้องถิ่นที่เด่นชัดที่สุด องค์กรหนึ่งเช่นเดียวกับกลุ่มองค์กรอื่น ๆ ต้องยอมรับว่าในความเป็นนักการเมือง ไม่ว่าในระดับใด ไม่มีผู้ใดที่จะได้รับไว้วางใจจากประชาชนได้ด้วยลำแข้งของตนเองแค่เพียงลำพัง สิ่งที่สำคัญที่สุดของทุกคะแนนเสียง คือ ฐานเสียง ซึ่งในระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่คือ เครือญาติหรือพวกพ้อง นอกจากนี้ ที่น่าสนใจในปัจจุบันนี้ ก็คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นที่ยอมรับ ได้รับความสนใจและความไว้วางใจจากผู้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อาจเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มคนที่รวมตัวกันเพื่อเหตุปัจจัยต่าง ๆ กรณีนี้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก็นับว่าเป็นทางเลือกที่ดี ทางเลือกหนึ่งของนักการเมืองหลาย ๆ คน เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คือ กลุ่มที่มีความใกล้ชิดและได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วไปเป็นอย่างดี ซึ่งน่าจะมาจากความวิริยะอุตสาหะ และความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สิ่งเหล่านี้ ทำให้ลักษณะการรวมกลุ่มหรือร่วมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความเหนียวแน่นและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะได้รับความสนใจจากกลุ่มนักการเมืองในปัจจุบัน